

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
TAUTINIO PAVELDO PRODUKTŲ ĮSTATYMO NR. X-1207 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2015 m. gruodžio 1 d. Nr. XII-2106
Vilnius

**1 straipsnis. Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymo Nr. X-1207
nauja redakcija**

Pakeisti Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymą Nr. X-1207 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
TAUTINIO PAVELDO PRODUKTŲ
ĮSTATYMAS**

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas užtikrina tautinio paveldo produktų valstybinę apsaugą, sudaro sąlygas sukauptą tradicinių amatų patirtį išsaugoti ir skleisti, suteikus jai šiuolaikinį reikšmingumą, apibrėžia tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų klasifikavimo principus, tautinio paveldo produktų sertifikavimo ir tradicinių amatų meistrų atestavimo procedūras, sudaro tautinio paveldo produktų kūrėjams palankias sąlygas kurti tautinio paveldo produktus, juos realizuoti ir populiarinti, nustato valstybės paramos teikimo šiai sričiai principus ir formas, kiek to nereglamentuoja kiti Lietuvos Respublikos įstatymai.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Autentiškas tautinio paveldo produkto pavyzdys** – išlikęs natūra arba dokumentuotas etninės kultūros tradicijoje gyvavęs tipiškas produktas, kuriam būdingas tam tikras sukūrimo būdas ir (arba) kiti kokybiniai ypatumai.

2. **Gamtos gėrybių produktas** – tradiciniais būdais surinkti ir paruošti grybai, augalai ar jų dalys.

3. **Tautinio paveldo produktas** – tradicinis gaminys, tradicinės veislės augalas, gyvūnas ar jų produktas, gamtos gėrybių produktas, taip pat tradicinė paslauga, tradicinė mugė, pasižymintys istoriškai Lietuvoje ar jos atskirame etnografiniame regione susiklosčiusia forma, sudėtimi ar kitais kokybiniais ypatumais ir sertifikuoti teisės aktų nustatyta tvarka.

4. **Tautinio paveldo produkto ženklas** – vaizdinis žymuo, kuriuo žymimas tautinio paveldo produktas.

5. **Tautinio paveldo produktų informacinė sistema** – tradicinių amatų plėtrai ir tautinio paveldo produktų sklaidai skirta informacinė sistema, kurioje kaupiami, tvarkomi, apdorojami, saugomi ir pateikiami duomenys apie tautinio paveldo produktus, tradicinius amatus, tautinio paveldo produktų kūrėjus, tradicinių amatų meistrus, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programas, mokslo ir studijų įstaigas, rengiančias tradicinius amatininkus pagal sertifikuotas neformaliojo mokymo programas, tradicines muges ir kitas tautinio paveldo produktų realizavimo vietas.

6. **Tautinio paveldo produktų ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimas** – procedūra, kuria įvertinama, ar tautinio paveldo produktai ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos atitinka jiems keliamus reikalavimus.

7. **Tautinio paveldo produktų kūrėjas** – tradicinis amatininkas ar Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo, kita organizacija arba jų filialas, užsiimantys tradicinių gaminių gamyba ir (arba) teikiantys tradicines paslaugas. Šiame įstatyme prie tautinio paveldo produktų kūrėjų priskiriami Lietuvos Respublikoje įsteigti juridiniai asmenys, kitos organizacijos arba jų filialai, veisiantys tradicinių veislių augalus ar gyvūnus, gaminantys jų produktus, taip pat renkantis ir perdirbantys gamtos gėrybes.

8. **Tautinis paveldas** – praeityje tautos sukurtas ir iki šių dienų išlikęs materialusis ir nematerialusis etninės kultūros paveldas.

9. **Tradicinė augalų ar gyvūnų veislė** – nacionalinė senoji augalų ar gyvūnų veislė.

10. **Tradicinė mugė** – istoriškai susiklosčiusias kultūros tradicijas turintis Lietuvos Respublikos regionuose organizuojamas renginys, kurio pagrindinis tikslas – demonstruoti ir (arba) realizuoti teisės aktų nustatyta tvarka sertifikuotus tradicinius gaminius, tradicinių veislių augalus, gyvūnus ar jų produktus, gamtos gėrybių produktus ir tradicines paslaugas. Šie dalykai turi sudaryti daugiau kaip pusę tradicinėje mugėje demonstruojamų ir (arba) realizuojamų prekių ir teikiamų paslaugų.

11. **Tradicinė paslauga** – tradicinių gaminių gamybos demonstravimas, arklių kaustymas, kaminkrėtystė, folkloro (muzikinio, sakytinio ir kitokio) atlikimas, tradicinių renginių (kalendorinių ir šeimos švenčių) organizavimas ar kita etnine kultūra pagrįsta paslauga.

12. **Tradicinio amato pameistrys** – fizinis asmuo, vadovaujamas tradicinių amatų meistro įgyjantis tradicinio amato įgūdžių, reikalingų teisės aktų nustatyta tvarka sertifikuotiems tradiciniams gaminiams kurti ir (arba) tradicinėms paslaugoms teikti.

13. **Tradicinis amatas** – iš kartos į kartą perduodama patirtimi ir specialiais įgūdžiais grindžiama individuali ar kolektyvinė veikla, skirta tradiciniams gaminiams kurti ir realizuoti. Šiame įstatyme prie tradicinių amatų priskiriamas tradicinių gaminių gaminimas, tradicinių veislių augalų ar gyvūnų veisimas ir auginimas, jų produktų gavyba, gamtos gėrybių rinkimas ir perdirbimas, tradicinių paslaugų teikimas.

14. **Tradicinis amatininkas** – fizinis asmuo, kuriantis tradicinius gaminius ir (arba) teikiantis tradicines paslaugas. Šiame įstatyme prie tradicinių amatininkų priskiriami fiziniai asmenys, gaminantys tradicinius gaminius, veisiantys ir auginantys tradicinių veislių augalus ar gyvūnus, gaminantys jų produktus, taip pat renkantis ir perdirbantys gamtos gėrybes.

15. **Tradicinis gaminy** – nemasinės gamybos dirbinys, maisto gaminy, liaudies muzikos instrumentas ar kitas etninio materialiojo paveldo gaminy, pagamintas iš tradicinių žaliavų rankomis arba naudojant senąsias ar jas atitinkančias naujas technologijas, išsaugant unikalias kokybines gaminių savybes ir sudėtį.

16. **Tradicinių amatų centras** – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas viešasis juridinis asmuo ar jo filialas, teikiantys viešąsias paslaugas tautinio paveldo produktų kūrėjams ir atliekantys kitas šio įstatymo 21 straipsnio 2 dalyje nustatytas funkcijas.

17. **Tradicinių amatų meistras** – bent vieną iš šio įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų atitinkantis tradicinis amatininkas, gebantis perduoti tradicinių amatų įgūdžius kitiems asmenims.

18. **Tradicinių amatų meistro atestavimas** – procedūra, kuria įvertinama, ar tradicinis amatininkas atitinka bent vieną iš šio įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje tradicinių amatų meistriui keliamų reikalavimų.

3 straipsnis. Tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos teisiniai pagrindai

Tautinio paveldo produktų valstybinė apsauga vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo įstatymu, Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymu.

4 straipsnis. Tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos uždaviniai

Tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos uždaviniai yra:

1) nustatyti ilgalaikius tautinio paveldo produktų išsaugojimo, populiarinimo, sukūrimo ir realizavimo skatinimo strateginius tikslus, uždavinius ir vertinimo kriterijus;

2) nustatyti Tautinio paveldo produktų klasifikatoriaus, Tradicinių amatų sąvado sudarymo principus;

3) plėtoti tautinio paveldo produktų sertifikavimo ir tradicinių amatų meistrų atestavimo sistemą;

4) skatinti tradicinių amatų plėtrą, užtikrinti tautinio paveldo produktų kūrimą, realizavimą ir populiarinimą etnografinių regionų centruose, miesteliuose, kaimuose ir kaimo turizmo sodybose;

5) teikti valstybės paramą tautinio paveldo produktams išsaugoti, kurti, realizuoti ir populiarinti;

6) skatinti tautinio paveldo produktų kūrėjų asociacijų kūrimąsi ir veiklą;

7) palaikyti ir plėtoti tautinio paveldo produktų informacinę sistemą, kurioje kaupiami tradicinių amatų plėtrai ir tautinio paveldo produktų sklaidai reikalingi duomenys.

II SKYRIUS

TAUTINIO PAVELDO PRODUKTŲ VALSTYBINĘ APSAUGĄ UŽTIKRINANČIOS INSTITUCIJOS

5 straipsnis. Tautinio paveldo produktų valstybinę apsaugą užtikrinančios institucijos

Tautinio paveldo produktų valstybinę apsaugą užtikrina šios institucijos:

- 1) Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė);
- 2) Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – Žemės ūkio ministerija) ir jos įgaliota institucija;
- 3) savivaldybių institucijos.

6 straipsnis. Vyriausybės funkcijos tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje

Vyriausybė tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje:

- 1) tvirtina Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros programą;
- 2) nustato prašymų sertifikuoti tautinio paveldo produktus, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programas ir atestuoti tradicinių amatų meistrus nagrinėjimo tvarką;
- 3) nustato tautinio paveldo produktų ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų atestavimo tvarką;
- 4) nustato valstybės stipendijų įsteigimo ir skyrimo tradiciniams amatininkams, tradicinių amatų meistrams ir tradicinio amato pameistriams tvarką.

7 straipsnis. Žemės ūkio ministerijos ir jos įgaliotos institucijos funkcijos tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje

1. Žemės ūkio ministerija tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje:
 - 1) formuoja tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos politiką;
 - 2) rengia ir teikia Vyriausybei tvirtinti Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros programos projektą;
 - 3) nustato valstybės paramos tautinio paveldo produktams išsaugoti, sukurti, realizuoti ir populiarinti teikimo tvarką;
 - 4) sudaro, keičia ir tvirtina Tautinio paveldo produktų klasifikatorių ir Tradicinių amatų sąvadą;
 - 5) sudaro, keičia ir tvirtina Tautinio paveldo produktų, būdingų konkrečiai vietai ar etnografiniam regionui, atitikties specifikaciją;
 - 6) nustato tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų meistrų ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų atitikties tradicijai kriterijus ir tautinio paveldo produktų atitikties Lietuvos etninei kultūrai vertinimo rodiklius;
 - 7) tvirtina ekspertų komisijos, sudarytos teikti siūlymus žemės ūkio ministrui dėl tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimo ir tradicinių amatų meistrų atestavimo, sudėtį, nustato jos darbo tvarką;
 - 8) iki 2025 m. gruodžio 31 d., remdamasi ekspertų komisijos teikimu, priima sprendimus dėl pripažinimo sertifikuotais tautinio paveldo produktais, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programomis ir atestuotais tradicinių amatų meistras;
 - 9) nustato tautinio paveldo produktų ženklus ir jų naudojimo tvarką;
 - 10) teikia Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai rekomendacijas dėl tradicinių amatų mokymo;
 - 11) metodiškai vadovauja rengiant tautinio paveldo produktų kūrėjų veiklos investicinius projektus, steigiant ir plėtojant tradicinių amatų centrus iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, Europos Sąjungos fondų ir kitų lėšų;
 - 12) bendradarbiauja su tautinio paveldo produktus, tradicinius amatus tyrinėjančiomis ir (arba) propaguojančiomis institucijomis;
 - 13) pagal kompetenciją teisės aktų nustatyta tvarka populiarina tradicinius amatus, tradicinių amatų centrų veiklą, tradicines muges, parodas ir kitus renginius;
 - 14) palaiko ir plėtoja tautinio paveldo produktų informacinę sistemą, kurioje kaupiami tradicinių amatų plėtrai ir tautinio paveldo produktų sklaidai reikalingi duomenys, ir tvirtina Tautinio paveldo produktų informacinės sistemos nuostatus;

15) rengia ir teikia Vyriausybei tvirtinti valstybės stipendijų įsteigimo ir skyrimo tradiciniams amatininkams, tradicinių amatų meistrams ir tradicinio amato pameistriams tvarkos aprašo projektą;

16) rengia ir teikia Vyriausybei, ministerijoms ir kitoms institucijoms teisės aktų, susijusių su tautinio paveldo produktų gaminimu, išsaugojimu, kūrimu ir populiarinimu, projektus;

17) atrenka demonstruotinus tautinio paveldo produktus ir valstybės institucijų siunčiamus šiuos produktus demonstruojančius tautinio paveldo produktų kūrėjus dalyvauti užsienyje vykstančiuose šalių reprezentuojančiuose renginiuose;

18) atlieka kitas įstatymų priskirtas funkcijas.

2. Žemės ūkio ministerijos įgaliota institucija tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje:

1) konsultuoja ir priima prašymus sertifikuoti tautinio paveldo produktus, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programas ir atestuoti tradicinių amatų meistrus;

2) atlieka šio įstatymo 12 ir 14 straipsniuose nurodytų prašymų sertifikuoti tautinio paveldo produktus, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programas ir atestuoti tradicinių amatų meistrus ir prie jų pridedamų dokumentų tvarkymą;

3) žemės ūkio ministro nustatyta tvarka organizuoja ekspertų komisijos, sudarytos teikti siūlymus žemės ūkio ministrui dėl tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimo ir tradicinių amatų meistrų atestavimo, posėdžius;

4) žemės ūkio ministro nustatyta tvarka organizuoja sėkmingiausiai dirbančio tradicinio amatininko ir tradicinių amatų centro apdovanojimus;

5) registruoja tautinio paveldo produktų kūrėjus, tradicinių amatų meistrus, tautinio paveldo produktus tautinio paveldo produktų informacinėje sistemoje;

6) populiarina tradicinius amatus, tradicines muges ir kitus renginius.

8 straipsnis. Savivaldybių institucijų funkcijos tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje

Savivaldybių institucijos tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje:

1) rūpinasi vietos tradicinių amatų išsaugojimu, plėtra ir populiarinimu, skatina vietos tautinio paveldo produktų kūrėjų sukurtų tautinio paveldo produktų gamybą ir realizavimą;

2) savivaldybių strateginio planavimo dokumentuose, atsižvelgdamos į vietos sąlygas ir galimybes, teikia prioritetus projektams, skirtiems vietos tautinio paveldo produktų kūrėjų sukurtiems tautinio paveldo produktams realizuoti ir jų populiarinimui plėtoti, taip pat tradicinių

amatų centrams bei kitoms tautinio paveldo produktų demonstravimo ir prekybos vietoms įsteigti ir plėtoti.

III SKYRIUS

TAUTINIO PAVELDO PRODUKTŲ TARYBA IR JOS FUNKCIJOS

9 straipsnis. Tautinio paveldo produktų taryba

1. Tautinio paveldo produktų taryba yra kolegiali patariamoji visuomeniniais pagrindais veikianti institucija, sudaroma iš valstybės institucijų, įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų atstovų.

2. Tautinio paveldo produktų tarybos sudėtį ir Tautinio paveldo produktų tarybos nuostatus tvirtina žemės ūkio ministras.

10 straipsnis. Tautinio paveldo produktų tarybos funkcijos ir teisės

1. Tautinio paveldo produktų taryba atlieka šias funkcijas:

1) teikia siūlymus Žemės ūkio ministerijai tautinio paveldo produktų išsaugojimo užtikrinimo, jų kūrimo skatinimo ir tradicinių amatų plėtros klausimais;

2) teikia siūlymus Žemės ūkio ministerijai dėl tradicinių amatų centrų steigimo ir plėtros Lietuvos regionuose, etnografiniuose kaimuose ir sodybose;

3) teikia siūlymus Žemės ūkio ministerijai dėl tradicinių amatininkų, tradicinių amatų meistrų mokymo;

4) teikia siūlymus Žemės ūkio ministerijai dėl tautinio paveldo produktų įvaizdžio formavimo šalyje ir užsienyje, dalyvauja jį formuojant;

5) teikia siūlymus Žemės ūkio ministerijai dėl tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų meistrų ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų atitikties tradicijai kriterijų ir tautinio paveldo produktų atitikties Lietuvos etninei kultūrai vertinimo rodiklių;

6) atlieka kitas įstatymuose nustatytas funkcijas.

2. Tautinio paveldo produktų taryba, atlikdama jai pavestas funkcijas, turi teisę:

1) gauti teisės aktų nustatyta tvarka iš valstybės ir savivaldybės institucijų, įstaigų, kitų institucijų ir organizacijų informaciją, kurios reikia Tautinio paveldo produktų tarybos funkcijoms atlikti;

2) kviešti į Tautinio paveldo produktų tarybos posėdžius patariamojo balso teise dalyvauti suinteresuotų institucijų, įstaigų, organizacijų, mokslo institucijų atstovus, nepriklausomus ekspertus, kitus suinteresuotus visuomenės atstovus.

IV SKYRIUS

EKSPERTŲ KOMISIJA, TAUTINIO PAVELDO PRODUKTŲ IR TRADICINIŲ AMATŲ NEFORMALIOJO MOKYMO PROGRAMŲ SERTIFIKAVIMAS, TRADICINIŲ AMATŲ MEISTRŲ ATESTAVIMAS

11 straipsnis. Ekspertų komisija

1. Ekspertų komisija sudaroma iš etninės kultūros ir kitų sričių, atsižvelgiant į tautinio paveldo produktų grupes ir sritis, ekspertų, turinčių ne mažiau kaip 5 metų patirties etninės kultūros ir (arba) tradicinių amatų ir (arba) kitose, atsižvelgiant į tautinio paveldo produktų grupes ir sritis, srityse, taip pat iš valstybės institucijų, veikiančių kultūros, tautinio paveldo ir švietimo ir kitose, atsižvelgiant į tautinio paveldo produktų grupes ir sritis, srityse, atstovų. Ekspertų komisijos sudėtį, pirmininką ir darbo tvarkos aprašą, suderintus su Tautinio paveldo produktų taryba, tvirtina žemės ūkio ministras. Ekspertų komisijos sudėtis kas 2 metai atnaujinama ne mažiau kaip trečdaliu. Tas pats asmuo ekspertų komisijos nariu gali būti skiriamas ne daugiau kaip du kartus iš eilės.

2. Ekspertų komisija pagal Žemės ūkio ministerijos nustatytus tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų meistrų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų atitikties tradicijai kriterijus ir tautinio paveldo produktų atitikties Lietuvos etninei kultūrai vertinimo rodiklius nagrinėja pateiktus prašymus sertifikuoti tautinio paveldo produktus, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programas, atestuoti tradicinių amatų meistrus ir teikia siūlymus žemės ūkio ministrui dėl tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimo ir tradicinių amatų meistrų atestavimo.

3. Ekspertų komisijos sprendimai gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

12 straipsnis. Tautinio paveldo produktų sertifikavimas

1. Prašymus sertifikuoti tautinio paveldo produktus gali teikti fiziniai asmenys ir Lietuvos Respublikoje įsteigti juridiniai asmenys ar kita (kitos) organizacija (organizacijos) arba jų filialas (filialai). Sertifikuojami tik tie tradiciniai gaminiai, tradicinių veislių augalai, gyvūnai ar jų produktai, gamtos gėrybių produktai, taip pat tradicinės paslaugos, tradicinės mugės, kurie atitinka Žemės ūkio ministerijos nustatytus tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų meistrų, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų atitikties tradicijai kriterijus ir tautinio paveldo produktų atitikties Lietuvos etninei kultūrai vertinimo rodiklius.

2. Sprendimą dėl tautinio paveldo produktų sertifikavimo, remdamasis ekspertų komisijos teikimu, priima žemės ūkio ministras. Tautinio paveldo produkto sertifikavimas

patvirtinamas dokumentu – tautinio paveldo produkto sertifikatu. Tautinio paveldo produkto sertifikate nurodoma, prie kokios pagal Tautinio paveldo produktų klasifikatorių produktų grupės, srities, rūšies, porūšio ir nustatytos kategorijos produktas priskiriamas. Tautinio paveldo produkto sertifikate turi būti tautinio paveldo produkto ženklas, kuris Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka naudojamas ir pačiam produktui ženklinti.

3. Tautinio paveldo produktus sertifikavę fiziniai asmenys įgyja tradicinio amatininko statusą ir gali teikti prašymą atestuoti jį dėl tradicinių amatų meistro vardo suteikimo. Tautinio paveldo produktus sertifikavę Lietuvos Respublikoje įsteigti juridiniai asmenys ar kita organizacija arba jų filialas įgyja tautinio paveldo produktų kūrėjo statusą.

13 straipsnis. Tradicinių amatų meistrų atestavimas

1. Tradiciniam amatininkui suteikiamas tradicinių amatų meistro vardas, jeigu tradicinis amatininkas sugeba perduoti tradicinių amatų įgūdžius kitiems asmenims ir atitinka bent vieną iš šių reikalavimų:

1) turi tautinio paveldo produktų gamybai ir (arba) tradicinėms paslaugoms teikti reikalingą kvalifikaciją ir verčiasi tradiciniu amatu ne mažiau kaip 3 metus nuo oficialios mokslo institucijos kvalifikacijos tradicinio amato srityje patvirtinimo dokumento išdavimo datos;

2) verčiasi tradiciniu amatu ne mažiau kaip 10 metų nuo pirmojo viešo savo tradicinių gaminių, tradicinės veislės augalų, gyvūnų ar jų produktų, gamtos gėrybių produktų ar tradicinės paslaugos pristatymo ir pateikia tai patvirtinimo medžiagą;

3) nuo Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymo pagrindu suteikto meno kūrėjo statuso įgijimo verčiasi tradiciniu amatu ne mažiau kaip 5 metus.

2. Sprendimą dėl tradicinių amatų meistro atestavimo ekspertų komisijos teikimu priima žemės ūkio ministras. Tradicinių amatų meistro atestavimas tvirtinamas dokumentu – tradicinių amatų meistro pažymėjimu.

14 straipsnis. Tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų sertifikavimas

1. Prašymą sertifikuoti tradicinių amatų neformaliojo mokymo programą gali teikti atestuotas tradicinių amatų meistras. Tradicinių amatų neformaliojo mokymo programomis pripažįstamos programos, skirtos mokyti tradicinio amato, kuriuo užsiima tradicinių amatų meistras.

2. Tradicinių amatų meistras, teikiantis prašymą sertifikuoti tradicinių amatų neformaliojo mokymo programą, turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) turėti Žemės ūkio ministerijos išduotą patvirtinimo dokumentą – tradicinių amatų meistro pažymėjimą;

2) turėti pedagoginį išsilavinimą arba būti išklausęs pedagoginio minimumo kursus (120 valandų) arba turėti ne mažiau kaip 3 metų tradicinio amato mokymo patirties.

3. Sprendimą dėl tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikavimo, remdamasis ekspertų komisijos teikimu, priima žemės ūkio ministras. Tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikavimas patvirtinamas dokumentu – tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikatu.

15 straipsnis. Informacijos apie tautinio paveldo produktų sertifikatų, tradicinių amatų meistrų pažymėjimų ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo sertifikatų išdavimą skelbimas ir priežiūros vykdymas

1. Informacija apie tautinio paveldo produkto sertifikato ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo, ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato išdavimą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo žemės ūkio ministro įsakymo įsigaliojimo dienos skelbiama tautinio paveldo produktų informacinėje sistemoje.

2. Iki 2025 m. gruodžio 31 d. šiame straipsnyje nurodytų tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų meistrų ir tradicinių amatų neformaliojo mokymo programų atitikties nustatytiems kriterijams ir rodikliams priežiūrą kartu su ekspertų komisijos nariais atlieka Žemės ūkio ministerija.

16 straipsnis. Atsisakymo sertifikuoti ir atestuoti atvejai

Žemės ūkio ministerija atsisako sertifikuoti tautinio paveldo produktus, tradicinių amatų neformaliojo mokymo programas ir atestuoti tradicinių amatų meistrus, jeigu:

1) pateikiami ne visi reikiami dokumentai ir fizinis asmuo ar Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo ar kita organizacija arba jų filialas neįvykdo Žemės ūkio ministerijos reikalavimo pateikti trūkstamus dokumentus;

2) pateikiami nevisiškai arba netaisyklingai užpildyti dokumentai ir fizinis asmuo ar Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo ar kita organizacija arba jų filialas neįvykdo Žemės ūkio ministerijos reikalavimo ištaisyti šiuos trūkumus;

3) pateikti dokumentai neatitinka jiems keliamų reikalavimų arba pateikti neteisingi duomenys ir fizinis asmuo ar Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo ar kita organizacija arba jų filialas neįvykdo Žemės ūkio ministerijos reikalavimo ištaisyti šiuos trūkumus;

4) pateikiami visi reikiami dokumentai, kurie atitinka jiems keliamus reikalavimus, tačiau pateikti sertifikuoti tautinio paveldo produktai ir (arba) tradicinių amatų meistras, ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programa neatitinka šio įstatymo nuostatų ir Žemės ūkio ministerijos nustatytų tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų meistrų, tradicinių amatų

neformaliojo mokymo programų atitikties tradicijai kriterijų, tautinio paveldo produktų atitikties Lietuvos etninei kultūrai vertinimo rodiklių ir tautinio paveldo produktų, būdingų konkrečiai vietai ar etnografiniam regionui, atitikties specifikacijų.

17 straipsnis. Tautinio paveldo produktų klasifikavimo principai

1. Tautinio paveldo produktai skirstomi į šias pagrindines grupes:

- 1) I grupė – tradiciniai gaminiai;
- 2) II grupė – tradicinių veislių augalai ir gyvūnai ar jų produktai, gamtos gėrybių produktai;
- 3) III grupė – tradicinės paslaugos, tradicinės mugės.

2. Žemės ūkio ministerija, sudarydama Tautinio paveldo produktų klasifikatorių, tautinio paveldo produktus klasifikuoja į atskiras produktų sritis, rūšis, porūšius pagal tam tikrus produktų požymius.

18 straipsnis. Tautinio paveldo produktų kategorijos

Tautinio paveldo produktai pagal darbo sąnaudas ir pagal tai, kiek jie atitinka autentiškus tautinio paveldo produktų pavyzdžius, priskiriami prie šių kategorijų:

- 1) prie A kategorijos priskiriami I ir II grupių produktai, tiksliai atitinkantys autentiškus tautinio paveldo produktus, kurių sukūrimo procese yra naudojama daugiau kaip pusė rankų darbo. Prie šios kategorijos taip pat priskiriami III grupės produktai – tradicinės paslaugos, kurių teikėjai yra tiesioginiai gyvosios tradicijos tęsėjai, atkuriantys autentiškus tautinio paveldo produktų pavyzdžius;
- 2) prie B kategorijos priskiriami I ir II grupių produktai, artimi autentiškiems tautinio paveldo produktų pavyzdžiams ir sukurti naudojantis naujomis technologijomis. Prie šios kategorijos taip pat priskiriami III grupės produktai – tradicinės paslaugos, kurių teikėjai nėra tiesioginiai gyvosios tradicijos tęsėjai, tačiau sugeba sukurti artimus autentiškiems tautinio paveldo produktams pavyzdžius.

19 straipsnis. Tradicinių amatų sąvadas

Tradicionių amatų sąvadas sudaromas grupuojant amatus pagal atitinkamas tautinio paveldo produktų grupes:

- 1) I grupė – tradicinių gaminių gamyba;
- 2) II grupė – tradicinių veislių augalų, gyvūnų veisimas ir auginimas, jų produktų gavyba, gamtos gėrybių rinkimas ir perdirbimas;
- 3) III grupė – tradicinių paslaugų teikimas, tradicinių mugių organizavimas.

V SKYRIUS

TRADICINIŲ AMATŲ MOKYMAS, TRADICINIŲ AMATŲ CENTRAI

20 straipsnis. Tradicinių amatų mokymas

1. Tradicinių amatų mokymas priskiriamas prie neformaliojo švietimo ir vykdomas pagal Žemės ūkio ministerijos sertifikuotas tradicinių amatų neformaliojo mokymo programas.
2. Tradicinių amatų gali mokyti tradicinių amatų meistras.
3. Žemės ūkio ministerija Tautinio paveldo produktų informacinės sistemos nuostatuose nustatyta tvarka registruoja tradicinių amatų neformaliojo mokymo programas ir renginius, užtikrina informacijos apie juos sklaidą.

21 straipsnis. Tradicinių amatų centrai

1. Tradicinių amatų centro paskirtis – teikti tautinio paveldo produktų kūrėjams viešąsias paslaugas, atstovauti atitinkamo regiono amatininkų interesams.
2. Tradicinių amatų centrai atlieka šias funkcijas:
 - 1) sudaro sąlygas gaminti, pristatyti, realizuoti tautinio paveldo produktus ir plėtoti tradicinius amatus;
 - 2) populiarina tradicinius amatus, užtikrina tautinio paveldo produktų gamybos technologijų perimamumą;
 - 3) vykdo tradicinių amatų ir kitus mokymus, organizuoja paskaitas, konferencijas, rengia ekspozicijas, parodas, vykdo edukacinius užsiėmimus;
 - 4) teikia tautinio paveldo produktų kūrėjų konsultavimo, tradicinių amatų demonstravimo ir kitas tradicines paslaugas;
 - 5) kaupia ir skelbia informaciją apie atitinkamo regiono sertifikuotus tautinio paveldo produktų kūrėjus ir tautinio paveldo produktus.

VI SKYRIUS

VALSTYBĖS PARAMA TAUTINIO PAVELDO PRODUKTAMS SAUGOTI, KURTI, REALIZUOTI IR POPULIARINTI

22 straipsnis. Valstybės parama tautinio paveldo produktams saugoti, kurti, realizuoti ir populiarinti

1. Vadovaujantis Europos Sąjungos ir kitais teisės aktais, tautinio paveldo produktams saugoti, kurti, realizuoti ir populiarinti tautinio paveldo produktų kūrėjams gali būti taikomos šios valstybės paramos formos:

- 1) teisės aktų nustatyta tvarka finansinė parama;
 - 2) Vyriausybės ar savivaldybių administracijų nustatytos kitos paramos formos.
2. Tautinio paveldo produktų saugojimas, kūrimas, realizavimas ir populiarinimas, tradicinių amatų mokymas gali būti remiamas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, Europos Sąjungos fondų ir kitų lėšų įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, pirmenybę teikiant A kategorijos tautinio paveldo produktams.

VII SKYRIUS

ATSAKOMYBĖ UŽ ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS

23 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

Asmenims, nesilaikantiems šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 5, 6, 9 punktuose nurodytų teisės aktų nuostatų, taikomos šios sankcijos:

1) tautinio paveldo produkto sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimo sustabdymas iki 3 mėnesių, kai buvo nustatyti pažeidimai ir apie tai tautinio paveldo produktų kūrėjas ar tradicinių amatų meistras buvo įspėtas rašytiniu nurodymu pašalinti pažeidimus per nustatytą protingą terminą, tačiau per nustatytą protingą terminą pažeidimai nebuvo pašalinti;

2) tautinio paveldo produkto sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimo panaikinimas, kai, sustabdžius tautinio paveldo produkto sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimą, tautinio paveldo produktų kūrėjas ar tradicinis amatų meistras buvo įspėtas rašytiniu nurodymu pašalinti pažeidimus per nustatytą protingą terminą ir apie ketinimą panaikinti tautinio paveldo produkto sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimą, tačiau trūkumai per nustatytą protingą terminą nepašalinami.

24 straipsnis. Tautinio paveldo produkto sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimo panaikinimas

Fiziniam asmeniui mirus ar likvidavus Lietuvoje įsteigtą juridinį asmenį ar kitą organizaciją arba jų filialą, tautinio paveldo produkto sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimas panaikinamas.

25 straipsnis. Sprendimų dėl tautinio paveldo produkto sertifikavimo ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimo sustabdymo ar galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo priėmimo, paskelbimo tvarka

1. Sprendimą dėl tautinio paveldo produkto sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimo sustabdymo ar galiojimo sustabdymo panaikinimo ekspertų komisijos teikimu priima Žemės ūkio ministerija. Žemės ūkio ministerija informuoja tautinio paveldo produktų kūrėją ar tradicinių amatų meistrą apie priimtą sprendimą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo įsigaliojimo dienos. Informacija apie tautinio paveldo produkto sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimo sustabdymą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo įsigaliojimo dienos skelbiama tautinio paveldo produktų informacinėje sistemoje.

2. Sprendimą dėl tautinio paveldo produktų sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimo panaikinimo ekspertų komisijos teikimu priima žemės ūkio ministras. Žemės ūkio ministerija informuoja tautinio paveldo produktų kūrėją ar tradicinių amatų meistrą apie priimtą sprendimą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo žemės ūkio ministro įsakymo įsigaliojimo dienos. Tokiu atveju tautinio paveldo produktų kūrėjas ar tradicinių amatų meistras neturi teisės kreiptis gauti tautinio paveldo produkto sertifikatą ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikatą, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimą vienus metus nuo žemės ūkio ministro įsakymo įsigaliojimo dienos. Informacija apie tautinio paveldo produkto sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimo panaikinimą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo žemės ūkio ministro įsakymo įsigaliojimo dienos skelbiama tautinio paveldo produktų informacinėje sistemoje.

26 straipsnis. Tautinio paveldo produkto sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimo sustabdymo panaikinimas

1. Tautinio paveldo produktų kūrėjas ar tradicinių amatų meistras, pašalinęs pažeidimus, dėl kurių tautinio paveldo produktų sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimas buvo

sustabdytas, Žemės ūkio ministerijai pateikia prašymą panaikinti tautinio paveldo produktų sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimo sustabdymą. Prašyme tautinio paveldo produktų kūrėjas ar tradicinių amatų meistras paaiškina, kaip nustatyti pažeidimai buvo pašalinti, ir pateikia dokumentus, kuriais patvirtinama, kad pažeidimai pašalinti. Tautinio paveldo produktų kūrėjas ar tradicinių amatų meistras turi teisę motyvuotai kreiptis į Žemės ūkio ministeriją dėl pažeidimų pašalinimo termino pratęsimo. Šioje dalyje nurodytus prašymus tautinio paveldo produktų kūrėjas ar tradicinių amatų meistras turi teisę teikti Žemės ūkio ministerijai, nepasibaigus šio įstatymo 23 straipsnyje nustatytiems terminams.

2. Žemės ūkio ministerija, kai ekspertų komisija išnagrinėja tautinio paveldo produktų kūrėjo ar tradicinių amatų meistro pateiktą prašymą panaikinti tautinio paveldo produktų sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimo sustabdymą, priima sprendimą dėl tautinio paveldo produktų sertifikato ir (arba) tradicinių amatų neformaliojo mokymo programos sertifikato, ir (arba) tradicinių amatų meistro pažymėjimo galiojimo sustabdymo panaikinimo arba dėl tokio sustabdymo pratęsimo, kartu šio įstatymo 23 straipsnyje nustatyta tvarka nustatydamą papildomą pažeidimų pašalinimo terminą.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 3 straipsnį, įsigalioja 2016 m. gegužės 1 d.

3 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimas

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė